

**АСТРОНОМІЯ
У ЛЬВІВСЬКОМУ
УНІВЕРСИТЕТІ
1661-2021**

Міністерство освіти і науки України
Львівський національний університет
імені Івана Франка

Астрономія у Львівському університеті
(1661-2021)

За ред. Б. Новосядлого

ЛЬВІВ

2021

УДК 378.4:061.63(477.83-25)(091)

И-90

Рецензенти:

академік НАН України, д-р фіз.-мат. наук, проф. *Ю.В. Головач*
(Інститут фізики конденсованих систем НАН України);

д-р тех. наук, проф. *С.Г. Савчук*

(Національний університет “Львівська політехніка”);

Рекомендовано Вченою радою

Львівського національного університету імені Івана Франка

Протокол № 16/6 від 30.06.2021

Астрономія у Львівському університеті (1661-2021) / за ред.
Б.С.Новосядлого. — Львів : ЛНУ імені Івана Франка, 2021. — 362 с.

ISBN 978-617-10-0654-6

Книга написана з нагоди 360-річчя Львівського національного університету імені Івана Франка, 250-річчя заснування у ньому Астрономічної обсерваторії та 25-річчя відкриття кафедри астрофізики. У ній відображено розвиток астрономічних досліджень та освіти, що були і є важливою складовою наукової картини світу, наріжним каменем у фундаменті класичного університету. Висвітлено біографії відомих науковців, які працювали в університеті у різні часи.

Для фахівців у галузі історії науки та астрономії, для студентів та аспірантів.

И-90

УДК 378.4:061.63(477.83-25)(091)

ISBN 978-617-10-0654-6

© Львівський національний університет
імені Івана Франка, 2021

ЗМІСТ

Передмова	5
Астрономія в університеті 1661-1800 рр. та заснування астрономічної обсерваторії	
<i>С. Апуневич, Б. Новосядлий</i>	7
Діяльність єзуїтів в царині астрономії та перші спостереження	7
Заснування обсерваторії	9
Обсерваторія за панування Габсбургів	12
Список літератури	18
Астрономія у Львівському університеті 1800-1939 рр.	
<i>О. Петрук</i>	19
Астрономія у Львівському університеті у ХІХ столітті . . .	19
Відновлення астрономічної обсерваторії університету в першій половині ХХ століття	33
Список літератури	50
Астрономія у Львівському університеті 1939-2021 рр.	
<i>Б. Новосядлий, Б. Мелех, М. Ковальчук, М. Стоділка, М. Ваврух, Є. Вовчик, Н. Вірун</i>	53
Астрономічна обсерваторія університету 1939-2021 рр. . . .	53
Астрономічна освіта та кафедра астрофізики	61
Становлення та розвиток досліджень фізики Сонця	73
Дослідження змінних зір	94
Астрофізика вироджених карликів і споріднені задачі . . .	100
Фізика міжзоряного середовища та космічна газодинаміка .	113
Діагностика та моделювання небулярних середовищ	118
Дослідження будови та походження галактик	129
Релятивістська астрофізика та космологія	131
Оптичні спостереження штучних супутників Землі	153
Національне надбання України	174
Список літератури	183
Бібліографія праць за астрономічною тематикою	195

Перелік дисертацій за астрономічною тематикою, виконаних в університеті	321
Перелік науково-дослідних тем за період 1970–2021 рр.	325
Перелік навчальних курсів з астрономії та астрофізики	333
Біографічний довідник	351

Наукове видання

Астрономія у Львівському університеті (1661-2021)

За редакцією

чл.-кор. НАН України, д-ра фіз.-мат. наук, проф. Б.С. Новосядлого

Літературний редактор *А.М. Габрук*

Фотохудожні роботи *І.В. Сальніков*

Макет *С.Є. Апуневич*

Комп'ютерна верстка *Б.С. Новосядлий*

Обкладинка *В.О. Роган*

Формат 70x100/16. Ум. друк. арк. 19,3

Тираж 300 прим. Зам.

Львівський національний університет імені Івана Франка

79000, вул. Університетська, 1, Львів

Свідоцтво про внесення суб'єкта видавничої справи до Державного реєстру видавців, виготівників і розповсюджувачів видавничої продукції:

Серія ДК № 3059 від 13.12.2007 р.

Друк та палітурні роботи ТОВ “БУК–ДРУК”

м. Житомир, вул. М.Бердичівська, 17А

Свідоцтво про внесення суб'єкта видавничої справи до Державного реєстру видавців, виготівників і розповсюджувачів видавничої продукції:

Серія ДК № 5610 від 21.09.2017 р.

Перша вежа
Астрономічної обсерваторії
університету 1771 року
біля костелу єзуїтів

Відроджена на початку ХХ ст.
Астрономічна обсерваторія
на даховому майданчику корпусу
філософсько-природничого факультету
на вул. Кирила і Мефодія, 8

Заміська станція
спостережень сучасної
Астрономічної обсерваторії
в смт Брюховичі з 1957 року

